Folklorumuzda yılanın yeri

Emin KUZUCULAR

KAYNAKLAR :

— Ali Küçük, Samandağ ilçesinden, okur yazar değil, 73 yaşında.

— Senem İnce, Samandağ ilçesinden, okur yazar değil, 69 yaşında.

— Hacı Şimşek, Dörtyol ilçesinden, okur yazar, (Yılancı Hacı adı ile tanınıyor) 57 yaşında.

— Dede Turan, Rabat köyünden, okur yazar değil, 96 yaşında.

— Bölgedeki diğer yaşlılar.

ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YERLER :

— Samandağ merkez ilçesi.

— Dört yol Merkez ilçesi ve köyleri.

Bu bölgede yılandan pek söz edilmez. Sohbet sırasında dahi lafı açılsa, hemen susturulur; konu değiştirilir. Çünkü, yılandan söz edildiği vakit «düşman bizi anıyor» diye bir ürperti, hoş olmayan bir duygu yayılır içimize. Aklımıza derhal soğuk yüzlü, donuk bakışlı, çatal dilli, ayaksız, bacaksız, ürkek, korkak bir sürüngen gelir. Bu da yetmez, zihnimizi etrafına dehşet saçan, ısıran, sokan, zehirleyen, acımasız bir hayvan kurcalar durur.

Bölge halkının yanında yer almış, günlük hayatlarını etkilemiş, onlarla yakın ilişki kurmuş olan yılan, edebiyatımıza ve folklorumuza kendiliğinden girmiş. Nakışlara desen olmuş, renk olmuş, süs olmuş; örgülere ve el işlerine motif olmuş; rozet olmuş, arma olmuş. Öte yandan da bölge sakinlerinin korkulu rüyası olmuş. Bu yüzdendir ki herkes ona düşman gözüyle bakmış. Adını dahi ağzına almaktan çekinmiş.

Korkan, daima kaçan, saklanmaktan zevk alan, gözden kaybolmak için bulunduğu araziye uymaya çalışan yılan, aslında kendisine dokunulmadıkça kimseye bir zarar vermez. Bir başka deyimle öldürülmeyi sezinlemedikçe, öldürmeyi düşünmez. Yani yılan bir kimseye saldırmış, çarpmış ve zehirlemişse, mutlaka nefsini korumak için yapmıştır.

Dörtyol ve Samandağ yöresinde aşağıdaki bilgileri almak için hiç de zorluk çekmedim. Hemen herkes türlerine varıncaya kadar onu yakından tanıyor.

1. EV YILANI :

Huzur ve bereket için her evde bir yılanın bulunduğuna inanılır. Bunlardan birinin öldürülmesi o eve uğursuzluk getirir. Ölen yılanın eşi ötekinin öcünü almaya çalışır. Öldüren adam evi terketse bile, kokusunu ala ala izini takip eder, mutlaka onu bulur. Herkeste bu inanç hakimdir. Farzedelim ki ona bir zarar vermedi, yine de o evde dirlik düzen kalmaz. Evin bereketi azalır. Onun içindir ki, kimse ev yılanını veya evin çevresindeki yılanı öldürmez. Serbestçe gezip dolaşmalarına göz yumar. Bazıları şefkat de gösterir. Onlar da kimseye dokunmaz.

«HAV»'larından (değişen derileri) süs eşyaları yapılır. Bazan da ilaç olarak yararlanılır. Yumurtasının kabukları ile değişen derisi birlikte dövülüp un haline getirilip, yatağını ıslatan çocuklara yedirilir. Bu yumurta ve derilerde zehirli bir madde yoktur.

2. SU YILANI :

Balıklar gibi suda yaşayan bir tür yılandır. Çeşitli renkte olanları vardır. Zehirsiz yılan grubundan olduğu söylenir. «Altınbaş» denilen türünün çok sevimli bir görünüşü vardır. Başlarında kırmızı bir çizgi bulunur. Gövdesi tamamen sarı, kafası altın sarısına yakındır. Bazı meraklılar yakalayıp sever ve tekrar bırakırlar. Ev yılanı gibi bunlara da dokunulmaz. Derler ki, su yılanları «Musa'nın Asası»'dır. Efsane şöyledir : Musa Peygamber dere kenarındaki suda hayvanlarla konuşurken asası suya düşer. Bunu gören yılanların şahı, asayı alır dışarı çıkarır. Onun bu davranışından ötürü rengi altın sarısı gibi güzelleşir. O günden sonra bu tür yılanların cümlesine «Altınbaş» denir. Altın gibi temiz kalbinin sayesinde hem kendini, hem de kendi cinsini insanların şerrinden kurtarmıştır. Ne diyelim? Efsane bu... Darısı diğer yılanların başına.

3. KARA YILAN :

Hakkında kesin bir bilgi edinemedim. Kayalıklarda ve çamlıklarda yaşar. ehirli midir, zehirsiz midir? Pek bilen yok. Kesin olan birşey varsa, herkes ondan korkar. Bazıları, koyu siyah

olanı çok tehlikelidir, diyorlar. Bazıları da, Kurşuni renklilerin zehirsiz olduğunu iddia ediyor.

Öğrencilerden birini bu yılanlardan birisi sokmuştu. Çocuk ölmedi. Genel kanı şu ki: Kara yılanlar ısırırlar, ama zehirli değillerdir. Hatta faydalı olduğu yönler de vardır: Özellikle tarlalardaki fare ve kurbağa gibi hayvanlarla beslendikleri için insanlara yararlıdırlar.

4. BOZ YILAN :

En çok korkulan bir tür olan bu yılan kayalıklarda yaşar. Rengi Boz'dur. Zehirinin çok etkili olduğu söylenir. Gövdesine sımsıkı sarıldıktan sonra küçük kuzu ve benzeri hayvanları kolayca yermiş.

5. KÖR YILAN :

Gündüzleri uykuya yatıp, geceleri uyanırmış. Kısa boylu ve zehirli olduğu, vurduğu kimseyi iflâh etmediği söyleniyor. Bizzat incelemek olanağı bulamadım.

6. ÇINGIRDAKLI YILAN :

Efsaneye göre: Yılanların toplantısı varmış. Bir yılan, Yılanlar Şahı'nı da davet etmek için yola çıkmış. Fakat yolda başına bir felaket gelmiş. Şah sesimi duysun da yardımıma koşsun diye kuyruğunu sağa sola çırpıp çıngırağa benzer bir ses çıkarmış. Lâkin ne yaptıysa duyuramamış. O günden sonra bu tür yılanların hepsi hareket halinde iken hep o sesi çıkarıyorlar, Şah'ın duymasını istiyorlarmış. Duyuramayınca da hırslanıyor, öfkeleniyor, ağzındaki zehiri etrafa rastgele saçıyorlarmış.

7. KANATLI YILAN :

Çıngıraklı yılanın sesini Yılanlar Şahı'na ulaştıramadığını gören diğer yılanlar, epeyce sabırsızlanmış. İçlerinden birisi, bakmış ki olmuyor, kanatlanıp uçmuş gitmiş. Onu gören öbürleri de uçmuşlar. İşte o günden beri bu tür yılanlar hep uçarlarmış. Öyle söylüyorlar. Ama söyleyenlerden hiçbiri de bir yılanın uçtuğunu gözüyle görmemiş. Anlaşılıyor ki, çok hızlı kaçtığı için onlara bu ad verilmiş.

8. SANBA :

Bu yılanın boyu çok uzundur. İki, hatta iki buçuk metreye kadar olanları da varmış. Koyun, keçi ve dana gibi hayvanları boğarak yediği söyleniyor. Başıboş hayvanlar kaybolur veya kurt yerse, vebali hep sanbanın üzerine atılır, «O kâfir yemiştir» denir.

9. BOYNUZLU YILAN :

Başında bir tek boynuz olduğuuna ve zehirini burada sakladığına inanılır. Canlıları, toslamak suretiyle zehirlemektedir. Çok zalim ve tehlikeli imiş.

10. EJDERHA :

Bu çevredeki masalların kahramanı, yılanların en büyüğü ve padişahıdır. Seneler önce öldüğüne, fakat yaşayan yılanların bunu henüz duymadığına inanılır. Denir ki: «Eğer ejderhanın öldüğü duyulursa bütün yılanlar azgınlaşır, dünyayı istilâ ederler.»

Korkulan ve horlanan bu hayvanların faydası da inkâr edilmez. Bahçelere ve bağlara zarar veren böcekleri, kurbağa ve fareleri, hatta serçeleri avlamaları nedeniyle halk oldukça memnundur. Ürünlerinden yararlanmayı bilenler de var. Bunların en ünlülerine «Yılan Avcusu» deniliyor. Onlar, yılanın derisini ve kemiklerini elde eder ve ilerde bahsedeceğimiz sanat kollarında kullanırlar. Bu avcılardan ancak birisi ile konuşup fikirlerinden yararlanabildim. Dede Anıl adındaki bu ihtiyar bana oldukça faydalı bilgiler verdi.

11. ÇATALBAŞ :

Bu yılanın türünün iki başı olduğu, öne ve arkaya rahatlıkla hareket ettiği, ağaçtan ağaca uçtuğu biliniyor. Bir tanesinin havada iki yüz metre kadar gittiği delilleri ile tesbit edilmiş.

Gerçek başını hareket etmek için, ötekini de beslenme işlerinde kullanırmış.

AVLANMASI :

Yılan avcıları özellikle iri yılan avlamak için gayret ederler. Hayvanı yakalamak için türlü yöntemler uygulanır: Silahla vurulur, tuzağa düşürülür, meşin torbalara akması sağlanır, yiyebileceği bir hayvan yutturulur. Bu hayvan bir ipe bağlı olduğundan yılan kaçamaz. Yuttuğunu da çıkaramayınca oltaya takılı kalır. Daha başka akla gelmedik binbir çeşit yılan avlama yöntemi vardır.

Yılanın vücudunda kurşunu kendine çeken bir maddenin bulunduğu inancı sadece bu yöreye özge değil; hemen hemen bütün yurttaki genel bir kanıdır. Onun için tüfekle avlamak daha kolay ve daha yaygındır.

ÜRÜNLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ :

Yılan derisinden çanta, ayakkabı, kemer ve

kayış gibi şeylerin yapıldığı bilinen birşey. Bunlardan başka kadınlar saç ipi, kuşak süsü püskül, dulukluk yaparlar. Şal kenarları süslenir. Gelinlik kızların cehizleri, endam aynalarının kenarları da yılan derisindendir. Ayrıca sambağı, çarık yorağı, terki bağı olarak da kullanıldığı görülür.

Kemiklerinden ise gerdanlık, süs eşyası, boncuk ve küpe yapılır. «Göçerler» hirizma, yılan dişlerinden küpe ve kolyeler yapıp kullanırlar. Bileklere ve boncuk arasına katılıp bağlanır. Heybe, çanta gibi eşyaların süslenmelerinde nakış aralarına eklenir.

YILANLA İLGİLİ BATIL İNANÇLAR:

— Yılan dişi bulanın kısmeti açılır; bekârsa evleneceğine işarettir.

— Yılanı öldürüp toprağa gömmek hayırdır.

— Kuşların çok yılan yemesi kıtlık işaretidir.

— Yılanların kurbağa yemesi hayra alâmettir.

— Yılan ölüsünü açıkta bırakmak günahtır.

— Yılan ötmesi hayırlı bir müjdedir.

— İki yılanı sevişirken veya oynaşırken görmek cennetliktir.

— Yılan «hav»ı bulan sevinçli bir haber alır, hav'larken gören yolculuğa çıkar.

— Yılan yakılırsa yağmur yağar.

— Yılanı evin etrafında dolaşırken gören dul kalır.

— Keleplenmiş bir yılanı uyurken görmek nasip eksikliğine yorumlanır.

— Evde yılan görmek bereket ve bolluk işaretidir.

— Yolda giderken yılanın önünden geçmesi kavgaya işarettir.

— Yılandan söz açmak düşmana hatırlanmaktır. Ya da arkadan birinin aleyhimize konuşması, bizi birisine gamazlamasıdır.

— Yılanı hatırlamak düşmanı hatırlamaktır.

—Rüyada yılan görmek misafir geleceğine işarettir.

— Rüyada yılan öldürmek işlerin iyi gideceğine, yaralayıp kovalamak borca düşüleceğine, yaralamadan kovalamak bir yerden para geleceğine, yılana binmek hastalığa alamettir.

— Yılanı elleyip, okşamak ve sevmek bolluk ve bereket işaretidir.

— Uçarken yılan görmek umutların tükeneceğine alâmettir.

— Uçup, sonra yere inen yılan görmek, insanın uzun ömürlü olacağının delilidir.

— Yılan görünce irkilmek ecelin yakınlığına işarettir.

— Yılanın ayağını gören cennetliktir.

— Yılanın ağaç üzerinde uyuklaması yağmur yağacağına alâmettir.

— Gece yılan sık sık öterse ertesi gün hava sıcak olur.

YILANLA İLGİLİ SÖZ VE DEYİMLER:

— Bana değmeyen yılan bin yaşasın.

— Denize düşen yılana sarılır.

— Düşman dost, yılan derisi post olmaz.

— Düşmanın dilinden / Yılanın dişinden / Kösenin sesinden / Garanın süsünden korun.

— Ha dost yarası, ha yılan sokması.

— Ha kuma küsmüğü, ha yılan yastığı.

— Ha yılan yarası, ha kumar parası.

— Kara yılan kusasın.

— Kara yılan sokasıca.

— Karnına yılan dolasıca.

— İyi söz yılanı deliğinden çıkarır.

— O yalan bu yalan fili yuttu bir yılan.

— Su içene yılan değmez.

— Su içeni yılan sokmaz.

— Uyuyan yılanı uyartma.

— Uyuyan yılanın kuyruğuna basma.

— Yılana dalanmadan çalıyı dolanmak yeğ-

— Yılan gibi yalvardı.

— Yılan hikâyesi gibi uzadı.

— Yılan ıslığı çalma.

— Yılan yarası emlenir, dil yarası emlenmez.

— Yılan otu gibi kuruyasın.

— Yılan yastığına kalasıca.

— Yer de yılanın gevşediğini bilir.

— Yılancık olasın.

— Yılanlara yem olasın.

— Yılanın başı küçükken ezilmeli.

— Yılanın ödü, kuşun südü.

— Yılanın bozu, meşenin közü.

— Yılanla dost ol, kumayla olma.

(Devamı gelecek sayıda)

Folklorumuzda Yılanın Yeri

Emin KUZUCULAR

Çevreden derlediğimiz bilmeceler ve bulmacaları şöyle sıraladık. Hepsinin karşılığı elbette ki «yılan»dır. Daha pek çoksa da müstehcen olduğu için almadık.

1 — Alaca urgan
Çalıyı dolan

2 — Alaca bulaca
Geldi girdi siyece
(siyet=Çalı, duvar)

3 — Alacası var bozu var
Başında tek boynuzu var

4 — Dağda azgın ay gibi
Suda süzülür tay gibi

5 — Dağda azgın suda üzgün

6 — Dağda cekiler
Suda cikiler

7 — Dağda karısı
Bedestende derisi var

8 — Dişi yarık
Sırtı çarık

9 — Gül gülesin gülesin
Çatal dili bilesin

10 — Kayış sanar alırsın
Elleme ölürsün

11 — Kışın yatar gerinir
Yazın kalkar sürünür

12 — Kışın horlar yazın havlar

13 — Kimse sevmez dirisini
Lortlar arar derisini

14 — Ne gece der ne gündüz der
Ne bulursa onu yer

15 — O derece bu derece
Akar gider kara yerde

16 — Ördeklenir çöreklenir
Gelin gibi bürüklenir

17 — Uzun ince kalın kısa
Herkes korkar görünce

18 — Yer altında büzülür
Çıkar gelir süzülür

19 — Yer altında yozu var
Başında boynuzu var
Sakın gelme yanına
Şahı ölmüş yası var

20 — Yol üstünde canlı çörek

21 — Yol üstünde yağlı kayış

YILAN AKMASI :

Araştırmalarımız sırasında birçok kişinin karnında yılan olduğunu duyduk. Başlangıçta uydurmadır diye pek ilgilenmedik. Fakat sonraları işin ciddiyetini biz de öğrendik. Çaylı köyünden bir kadın yılan hakkındaki türkünün şu bölümlerini aktardı:

Kara yılan karnımızda mozular
Yara almış ciğerlerim sızılar
Anam diye ağlar körpe kuzular
Yandım dostlar yandım şu yılanın elinden
Ölsem de kurtulsam eloğlunun dilinden...

Aziz Yırtlaç diyor ki: «Karnında yılan çıkarılanlardan biri de benim. Nasıl aktığını bilmiyorum. Zaman zaman karnımda bir ağırlık hissederdim. Gittikçe gurultular ve kıpırdanmalar çoğaldı. Antakya'da rontgenimi çektiler ve ameliyat ettiler. 37 cm. uzunluğunda bir yılan çıkardılar. Ameliyat eden doktor halen sağ.»

Anlatılanlar başka, gerçek daha başka. İşin aslını pek bilen yok. Hastalığa yakalananların söyledikleri de birbirini tutmuyor. Kimisi «Ağzım açık uyurken girmiş olabilir» diyor, kimisi de «Ağzımı oluğa dayayıp su içerken girmiştir» gibi mütalâalar ileri sürüyor. Fakat hiçbirisi kesin konuşmuyor. Onun için bilimsel nedenini ben de tesbit edemedim. Yalnız şu noktayı özellikle tebarüz ettirmeliyim ki, yılan akması diye birşey yok.

Tedavi yöntemleri ise şöyle :

1 — **Sütle yapılan çıkarma** : Karakoyun sütü kaynatılıyor. Karnında yılan olduğu tesbit edilen hasta ayaklarından asılıyor. Elleri arkaya bağlanıyor, gözleri mendille sarılıyor. Ağzının açık kalmasını sağlamak için kısa bir boru ya da su kabağının ince tarafı boru gibi yapılarak ağıza yerleştiriliyor. Hasta sütün buharına

iyice yaklaştırılıyor. Sütün buharından rahatsız olan ya da sevinen yılan mideden boğaz yolu ile dışarı çıkarılıyor.

2 — **İçmecelerde Tedavi** : Bu hususta isim yapmış olan ERZİN (Yeşilkent) içmecelerini bizzat incelemek fırsatı buldum. Buraya bağırsak parazitlerinden şikâyetçi olanlar geliyorlar. Solucan ve diğer parazitleri su içmek yöntemi ile atıyorlar. Çevre halkından sorduğumda, bu parazitlerle birlikte (ender de olsa) yılanın da atıldığını ifade ettiler. Bunların içinde 30-40 santim boyunda bir veya fazla yılan atanlara rastlandığını söylediler. Ancak bu hastalar kendilerinde yılan olduğunu tedavi anında bildiklerini de itiraf eriyorlar. Bunlardan başka ilaç ve haplarla tedavi olanların isimlerini verdiler, ama olayı hastaların ağzından dinlemek fırsatını bulamadım.

YILAN SOKMASI :

Yılanın bu kadar bol bulunduğu çevremizde elbette ki yılan sokma olaylarına sık sık rastlanmaktadır. Hastanelerde ya da doktorlarda tedavi olanları konunun dışında bırakarak halkın kendi yöntemleri ile yaptığı tedaviyi anlatmaya özendik.

1 — **Tavukla Tedavi** : Yılanın ısırıp zehirlediği bölge alttan ve üstten boğulur. Yaranın ağzı eldeki imkânlarla genişletilir. Yumurtlamakta olan bir tavuk buraya oturtulur. Anüsün tam yaraya yapışması sağlanır. Bu durumda tavuk kıpırdadıkça kendisine geçer.

Tavuk ölünceye kadar beklenir. Ondan sonra yara, yılan kemiği tozu «hayıt» yaprakları ile dövülüp yara üstüne sarılarak bağlanır.

2 — **Yumurta İle Tedavi** : Taze yumurtanın küt tarafı 25 kuruş büyüklüğünde, zar delinmeden açılır. Kabuğu iyice temizlenir. Sonra toplu iğnenin ucu ile birkaç yerden delinir ve hemen yaranın üstüne bastırılır. Kabuk kısmı kaşığın sırtı ile ya da küçük bir taşla «tık»latılır. Yaranın içindeki kan ve zehiri yumurta çeker. Yarım saat bekletilip yumurta kaldırılır, güneşe tutulup bakılır. Eğer yumurta renk değiştirmişse tedavi yapılmış demektir. Bu yumurta el değmeyecek bir yere atılır.

«Mersin» denilen bir meyvenin çekirdekleri dövülüp macun şekline getirilir ve yaranın üzerine sarılır.

3 — **Emerek Tedavi** : Yılanın ısırdığı yer temiz bir bıçakla açılır. Ağzında yara olmayan rastgele bir kişi yaranın üzerine kapanıp emer, ağzına gelen kanla karışık zehiri yere tükürür. Bu işleme bir hayli devam edilir. Ta ki yaradan kan gelmeyene kadar. Sonra yara kızgın bir demirle dağlanır ve sarılır.

4 — **Avsunla Tedavi** : Herkes avsun yapamaz. Avsuncunun ocakzade olması şart. Avsunculuk babadan oğula ihtikal eden sihirli ve aynı zamanda kârlı bir iş. Yukarda kaynak kişi olarak adını andığım «Yılancı Hacı» tanınmış ve itibar edilen bir avsuncu. Sadece yaranın üzerine elini veya madeni bir eşyasını sürmekle yetiniyor. Hem onu yılan sokmasından koruyor, hem de yılan sokmuşsa zehirini etkisiz hale getiriyor. Kendisi ile özel dostluk kurduk, bu işin sırrını öğrenmek istedik. Açıklamaya yanaşmadı sadece «Ekmek parasıdır» demekle yetindi. Evet, ekmek parası ama, her yıl yüzden fazla hastayı tedavi ettiği de bir gerçek.

YILANDAN KORUNMA YÖNTEMLERİ :

Çevre halkı, böylesine korkulu bir rüyadan kurtulmak, biraz da uyanık durmak için türlü çarelere başvurur. Batıl inançlarını kendi bulguları ile karıştırarak akla gelebilecek çeşitli yöntemleri denerler. Çoğunlukta ölümden kurtulamazlarsa da, yine de kendi kaderlerini kendi mantıkları ile çizmeye çalışırlar: Korunmak için başvurdukları çarelerden bazıları şunlardır:

a — **Tuz Okutma** : Bu konuda isim yapmış bazı kişilere, bir tabak tuz okutu-

lur, evlerinin etrafına veya duvar dipyerine serpilir.

b — **Katran Dökme** : Sarı çam dediğimiz ağacı yakıp katran elde edilir. Bu madde yılanın eve girebileceği yerlere örneğin eşik ve pencere ağızlarına sıvanır.

c — **Nazarlık** : Türlü bitki tohumlarından (sanat değeri de üstün olan) nazarlıklar yapılır, cümle kapısının dış kısmından sarkıtılır.

ç — At nalı veya başı eşik ve duvarlara çakılır.

d — Mum Yakma : Evliya veya ziyaretlerde evdeki kişi sayısınca mum yakılır. Bu mumların tortusu vucuda sürülür.

e — **Ziyaret Toprağı** : Yedi ziyaretten yedi çeşit toprak getirilip, evin damındaki toprağa karıştırılır.

f — Kur'an veya hamaylı, dış kapının üst pervazına asılır. Elle yazılmış dualar evin muhtelif yerlerine yapıştırılır.

g — Çeşitli iplerle, yılan biçiminde sicimler yapılıp evin görülebilecek yerlerine asılır.

h — **Yılan Kemiği Asmak** : Yılan kemiği iplere dizilip tavandan aşağı sarkıtılır. Yılan derisi yüzülüp kıvratılır veya yılan rengindeki bir kayış münasip birden asılır. Onun yanına leylek gagası da konulur.

ı — Evin münasip yerlerine içi su ile dolu testi konulur. Yakınında tezek yakılıp isinin suya sinmesi sağlanır.

i — Muska yazdırılır.

J — Arı ve güvercin beslenir.

k — Evin etrafına iğde, akasya yahut çilek dikilir.

l — Kurşun dökülür, gözboncuğu takılır.

m — **Avsulanma** : Bir kısım insanların yılanı bir daire içinde tuttuğuna, onu dışarıya bırakmadığına inanılır. Ev veya ev halkı bu kişilere avsunlattırılır.

n — **Ginet Suyu** : Kimyasal bir karışımdır. Bu suyu içene veya evinin çeşitli yerlerine serpene yılan dokunmaz.

o — **Tükürükçüler** : Bazı kimseler yılanın ağzına tükürürse, yılan ölürmüş. Öyle kişilere suya tükürttürülüp evin çevresine serpilir.

ö — Lastik yakılıp eve tütsü verilir. Sarmısak da denenir. Dövülüp çeritli yerlere serpildiği gibi, baş halindekiler de duvarlara asılır.

p — Süt içirilir. Toprak yedirilir. Yılan boncuğu ezilip yaraya serpilir.

r — Ginet suyu ağıza alınıp, yaraya tazyikle üflenir.

s — Süt ve yoğurt açık yerde bırakılmaz. Yılanın bunlara tüküreceğine inanılır.

ş — Yılanın sempatisini kazanmak için evin çeşitli yerlerine yumurta konulur. Yılan bu yumurtaları yerse insana zarar vermez.

Bunlardan başka :

Çalışmaya gidenler özellikle lastik çizme giyerler. Ellerine de yine lastik eldiven geçirirler. Bilirler ki, ayağın arka kısmından yani topuktan yılan sokarsa kurtulma ümidi azdır. Onun için topuklarına yılan dişi geçmeyecek kalınlıkta birşeyler sararlar.

Yılan figürleri halaya dahi girmiştir. Ayaktan başlayıp boyuna kadar kıvrıla kıvrıla oynanan bir halayın ilk dörtlüğü şöyledir :

Yılan aktı çalıya
Dülülü kızlar dülülü
Düğünümüz salıya
Dülülü kızlar dülülü
Dülülü kızlar dülülü
Müjde verin dayıya
Dülülü kızlar dülülü
Oynayın kızlar dülülü
Dülülü kızlar dülülü
Gel bürünü bürünü

Oyun, karşı karşıya duran iki kız tarafından oynanır. Seyirciler el vurarak onlara tempo tutarlar.